

Fiatal mizantróp

mizantróp

Fel kell menni egy lépcsőn. Elöttem egy férfi szedi a fokokat. Igen szimpatikus férfi, úgy hiszem. Egyenes karját görbe háta mögött lengeti.

Egy fedett piaccsarnok felső emeletén vagyunk, mindent betölt a fokhagyma, a savanyú káposzta szaga és a tömeg semleges és visszhangos zsvaja. Tulajdonképpen csak akkor szárazodik ki egy-egy értelmes szó, ha valakihez odahallgatok. A férfi beáll a sorba. Érzem, hogy korog a gyomrom az éhségtől. Elöl kis ablak, mögötte fiatal lány adja ki a lángosokat, fehér köpenyben, rajta piros konyharuha. Fején piros sildes sapka. Gyorsan jár a keze.

A férfi megkérdezi, milyen kérek. Visszakérdezek, hogy a lángosra gondol-e. Szemöldökét gyanakvón felvonja. „Persze, mi másra!” Érzem a mondat dallamát, mielőtt kimondanám: „tejföl alá sok fokhagymát”. Majdhogynem selypíték, ahogy az ismerős dallamban is.

Testemben érzem a fürdés utáni jóleső űrt, a fülemben a víz cuppogását, körülöttem a strand kedélyes zsvaja. Talpam alatt a kavicsos beton. És már majszolom is a lángost, érzem, hogy a szám körül minden csupa tejföl, de hagyni kell, mert most minden mozdulat széttöri a lángos varázsát. A forró, puha-sós tésztát, a hús tejföllel, fokhagymával... melegíti a testemet a nap.

Aztán a sírás. A lángos a földön. A bátyám röhög.

Tátva van a szája, látom benne a megráगतlan lángost. Ugyanolyan eszik, mint én. Én választottam ugyanolyan. Kidüllesztette a feszes kis pókhasát, amilyen minden kisgyereknek van. Benne a köldök kis cafrangja. Egyik kezében a lángos, másik keze kinyújtva, egyenesen rám mutat: „milyen ronda egy majom! Ez még az állatkertnek sem kell. Milyen randa. Síró s maki! Maki-kaki!” Pár kisgyerek áll körülötte, ők is nevetnek. Érzem, ahogy megteelik könnyel a szemem, de nem futhatok el, megszégyenülnék, feladnám magam. Ez árulás. Amikor csak ketten vagyunk, szeret, ha mások is ott vannak, kigúnyol. Így csap be. De ha megint magunk leszünk, megint hinni fogok neki. Muszáj hinnem. Ha elfogy a bátyámba vetett hitem, akkor már semmi nincs.

Felkapom a földről a lángost, és a képébe nyomom. Beleüt a hasamba. Leesek a földre, összerándul a testem. Hallom, ahogy kiabál: „Menjünk, hagyjuk itt ezt a makimajmot.” A hangjában ott volt a félelem. Ő is tudta, hogy elárult.

Ha jól emlékszem, még aznap este, a nyaralóban apáék megkérték, hogy tanítsa meg a következő betűt az ábécéből. Az f-betű volt. Fent ültünk az emeleten. A kisasztal a hatalmas szoba közepén volt, rajta a kisalakú vonalas füzet. Nem széken ültem, hanem az asztal előtt guggoltam.

„Írd!” – mondta, és közben fel-alá járkált, mintha ő lenne az apám – „alaba... ebele... édele... most kezdj el írni egy ell betűt, de...!” – emelte fel az ujját – mielőtt bekanyarítanád a szárát, ne kanyarítsd be, hanem egyenesen húzd le a vonal alá.” Izgatott voltam. Jól akartam csinálni, hogy elégedett legyen az ef betűmmel. Amikor kész voltam, fölemeltem a füzetet, és meglobogtattam – „így?” Megrázta az ujját. „Még nem vagyunk kész.” Melegítőnadrágban volt, egyszínű, a mosástól megfakult kék pólóban. „Miótán lehúztad a szárát, egy kis körívet is rajzolj rá, mintha... mintha a vonal lenne a vízszint, a szár lenne az árbocrúd, és ez a kis körív a hajótest. Ha ez megvan, akkor vagyunk kész.”

Nem értettem a hajótestet, de nem mertem mondani. Rajzoltam rá kisvonalat, karikát, mindenfélét, de egyik sem hasonlított arra, amit mondott. Áthúztam és újrakezdttem, abban bízva, hogy egyszer csak azt fogom látni: víz, hajó, árbocrúd. Odatrappolt hátratett kézzel, és „szemrevételezte” a kísérletemet. Aztán kivette a kezemből a ceruzát, és egy hatalmas, egész oldalt kitöltő ef betűt rajzolt. „Ezt kellett volna. No, akkor most lapozzunk egyet, és írjuk le a következőket” – mondta, és tovább járkált fel-alá a szobában. „Fa... fécs... dáf...” „Ezek mit jelentenek?” – próbálkoztam. „Azzal egyelőre ne törődjünk. Majd ha megtanultunk írni, megtanuljuk ezeket is.”

Megettem a lángost. Érzem, ahogy mászik lefelé a hasamban. Ha nem lenne ekkora zaj, hallanám is. Pisszegek, hátha csönd lesz, de a saját pisszegésemet sem hallom.

Eszembe jut, hogy gyanakodnom kellene erre a férfirra. Hátha nem fokhagyma van a tejföl alá jól eldugva. Ott ugyanis nem látszik.

A gyanús férfi már egy ideje itt áll mellettem. Túl közel van. Arról az elméleti problémáról magyaráz, hogy lehetetlen mindent megragadni, ám éppen e felismerésből születik – paradox módon – a csak azért is mindent-megragadásra való törekvés. Professzor úrnak hív. Elnézi, hogy folyamatosan jegyzetelek, hiszen, ahogy mondja, ez a küldetésem. Tapintatosan nem les bele a jegyzeteimbe. Mondja is: „Én egy tapintatos ember vagyok, nem dolgom kilesni a módszerét, sem azt, hogy milyen eredményre jutott.”

„Eredményre?”

„Igaz is, hiszen az eredmény maga a módszer – kacag, teli szájjal, hogy a lángos kilátszik a fogai között –, néha gyorsabban beszélek, mint ahogy gondolkozom. Szertelen vagyok, tudniillik. Persze a szertelenség nem éppen férfi tulajdonság, de hát mit tehetek, nőies vagyok. A feleségemtől is mindig megkapom: Imikém, nem vagy te egy kissé férfiatlan?” – nevet. – „Csakugyan. Feminin a gondolkodásom. Ezért is kacérkodom a tudományos pályával. Tudniillik a tudományos gondolkodásmóddhoz érzékenység és nagy adag fájdalomtűrés szükségeseltetik, ugye?”

A férfi gyorsabban beszél, mint ahogy jegyzetelni tudok. Kénytelen vagyok az emlékezetemre hagyatkozni, de hiába, még annál is gyorsabban beszél.

Megreggeliztünk, és szaladtunk le a strandra. Tudtam, hogy a bátyám miért siet annyira. Szerelmes volt egy kislányba, aki ugyanúgy, mint mi, a családjával üdült. A Réka meg a bátyám mindig ketten mentek be a vízbe. Nagyon ügyesen úsztak mind a ketten. Én még csak fröcsköltem a vizet, de azért egy ideig így fent tudtam maradni.

A bátyám nem örült, hogy én is vele megyek. Sétáltunk le a dülőúton, a reggeli forróságban, tücsökciripelésben; ő elől, én jó fél perccel mögöttem. Miután kifizette a két jegyet, az enyémet a kezembe nyomta, és elfutott. Mentem utána, nem akartam tudomásul venni, hogy ő külön van: ismertem már az ef betűt.

Rékákék gyékénye fölött állt, a levegőben hadonászott, helyeket jelölt ki a vízen. Amikor észrevette, hogy már a közelben vagyok, valamit mondott a „hülye kis makákóról”, és beszaladt a vízbe: Réka utána.

A nádas felé úsztak, aztán eltűntek. Lekuporodtam a nagy csúszda sárga vasszerkezetének a tövében, és néztem az embereket. Fürdőnadrágban, kezemben a jeggyel. Hátam mögött a nagy zöld dombok, közöttünk a strand, a bazársorral: gyümölcsárus, lufiárus, papucskok, felfújható színes gumimatracok, csónak, vattacukor, úszószemüveg; zsidvaj.

A csúszda állványzata megremegett: valaki lecsúszott. Sikoltás, aztán csobbanás. Fönt, a magasban, ahol a kék csúszda élesen kanyarodott, néha kiloccsant a víz.

A part közelében rengetegen pancsoltak, mögöttük néhány fej látszott, ahogy kicsit távolabb, már a bóják mögött lassan, egyenletesen úsznak.

...és a túlpárt. Ha hunyorogtam, a sziporkázó vízen át is láttam, a párán keresztül a túlpárt síkját, amelyből néhány apró, szállkászertű épület meredt ki.

A strandolók között voltak német nagycsaládok. Keletnémetek, ahogy a bátyám okosan, és lefitymálón megjegyezte. „Hmm. Na igen, keletnémetek.” A keletnémetben az apa térdig érő, színes rövidgatyában, kezében lángossal vagy fagylyalttal mászkál, vállán övtáska himbálózik. A keletnémetben az apának rövid, szőke göndör haján ül négyszögletű, kék lencsésű napszemüvege. A keletnémetben az anya is kövér. Kövér, és nincs benne semmi anyaszertű. A keletnémetben a gyer-

rekek nagyon szőkék és nagyon hangosak. Ha keletnémetet látok, a rádióból mindig magyar zene szól: valami a szerelemről.

A strandon nem csak keletnémet volt, hanem magyar is. Illetve főként magyar, főként csúnya. Olyan, amit nem jó nézni. A magyar ugyanis általában csúnya. Ha nem kövér, akkor is. De van olyan tipikus magyar, általában nő, általában ötven év körül, és általában egyedül, vagy egy másik, nagyon hasonló nővel, amelyekre jó ránézni. Az ilyeneken gyakran nincs melltartó, de mégsem látni a mellét, mert hasmánt fekszik, és az, ami a mell, csak oldalt türemkedik ki: -mánt van. Persze csak akkor, ha a kezét maga elé nyújtja, vagy a feje alá fekteti. Az ilyen nő jól tudja, hogyan kell magát napolajjal bekennie, persze az ilyen nő szinte soha nem magát keni, vagy ha mégis, akkor közben a tekintete keres: ki kenhetné be.

A legmókásabbak mindig a nagyszakállas, szemüveges apák, akik sápadt, szeplős bőrtüket maguk után húzzák, mint egy zsákot. Az ilyen apák így szólnak a gyerekekükhöz: „No, fiam, mit gondolsz te erről...?” Az ilyen apák a strandon testhez álló kék rövidgatyában vannak, amely azonban mégsem tud vézna combjukhoz tapadni, és az ilyen apák hátra-tett kézzel közlekednek a strandon is. Gyanakodva nézik az embereket, vagy éppen a saját lábfejüket, melyen kicsatolt, méretes szandál klaffog. Az ilyen apák mulatságosak. Úgy beszélnek a gyerekeikkel, hogy azt hihetnők, nem is a sajátjuk, csak kölcsönbe kapták egy rövid időre. A mögöttük csámpázó nő közömbös a számukra, noha ezek a nők – láthatóan – két kézzel fogják a gyeplőt... a családi gyeplőt, amelyből az apa szekérrúdja ugyan csak kifelé áll, ezért ez a gyeplő-dolog sem igazán izgatója.

Vannak huszonéves fiatalok. Őket két, jól elkülönülő táborra lehet osztani. Vannak vidékiek, és városiak. A vidékiek fesztelenebbek, hangosabbak és szebbek. Talán mintha nagyobbak is volnának a városiaknál. Ők már tizenévesekként sem a szüleikkel vannak, hanem egymással, barátokkal. A városiak nem. Ők gyámoltalanabbak, a beszédük kevésbé dallamos, a húsup puhább, mint nekem. Ők a szülők közelében maradnak, és áhítattal nézik a vidéki gyerekeket, akik kacagnak, vetődnek, káromkodnak.

Újra feltűntek a nádas mellett: egy lenyalt barna gombóc, az arc közepén egy nagy, nyiladozó szájjal, ahogy két oldalra meredő szőke copfnak hablatyol valamit. Csakugyan, az ember leginkább a vízben tud hablatyolni.

Kimásztak a partra. A Réka odajött hozzám, leguggolt mellém, és megkérdezte, hogy van-e kedvem fára mászni. Felkaptam a fejem: „Igen, fára mászni, ef betűvel.” Addigra már odaért a bátyám is. „Persze hogy van kedve. Ő egy maki.” Visszaszaladtak a Réka-szülők-höz, akik újságot olvastak, és szemlátomást semmiről nem vettek tudomást, pedig apuék meghagyták nekik, hogy vigyázzanak ránk, amíg leérnek a strandra.

Belegyúrtem a jegyet az öklömbe, és elindultam kifelé. Nem volt bennem a kelleténél nagyobb félelem, ismertem a környező utcákat, tereket, házakat.

Most, ahogy visszaemlékszem rá, a helyismeret adta biztonságérzet azért is volt fontos, hogy az édes és súlyos önsajnálát teljes széltében elterpeszkedhessen bennem, nyújtózkodva, hasmánt.

Most, ahogy ezen a piacon látom a képeket, az jut eszembe – érzem, nagy késéssel –, hogy az önsajnálát egészen olyan, mint a hiúság: mindkettőnek széles a háta, s arra vár, hogy egy idegen bekenje naptejgel.

Kiléptem a forgóajtón, kezemben a jeggyel, hogy majd ha megváltozik minden, és a világ kiengesztel, gond nélkül visszajöhessenek.

Kint voltam az utcán. Furcsa, egyszerre felszabadító és szorongató érzés volt kint lenni, és – jól ismerve már mindezt – egy kicsit unalmas is. A mai napig így képzelem a vágyott szabadságot. Pontosan így.

A déli harangzó egy odvas fa alatt talált meg. Ott ültem, és nem csináltam semmit. Arra vártam, hogy múltjon az idő. Valahogy úgy képzeltem, hogy az idő nem csak múltni tud, hanem elmúlni is, melyben az „el” valami fontosra vonatkozik, ami után minden más lesz, vagy ami után esetleg már nem is lesz semmi; nagyon pontos elképzeléseim erről akkor még nem voltak.

A strand utcájának az egyik keresztutcájába csatangoltam el, ott ücsörögtem pár órát, egy kikorhadt, jókora platánfa árnyékában. Akkor még nem tudtam, hogy platán, csak a pikkelyes kérgére emlékszem pontosan, amit egy kis részen lehántottam a törzsről, hogy valami kitöltse az idő kikorhadt, üreges belsejét. Akkor még csak annyit tudtam, hogy fa, ef betűvel.

Érdekes, hogy visszamenőleg kiegészülhet az ember tudása, hogy a „platán” az akkori jelen időm részévé vált.

Már apuékna is lent kellett lenniük. Délre mindig megérkeznek. Szorongtam. Nem tudtam, hogy mi történik a strandon, csak azt, hogy valami már biztosan történik. Szorongtam amiatt, hogy anyuék már „égre-földre” keresnek, ahogy ilyenkor mondani szokták, amiatt, hogy most ők is szoronganak. A bátyám miatt is, mert éreztem, hogy szorong, fél apuék haragjától, amit még biztosan nem kapott meg, mert még biztosan engem keresnek, de szorongott amiatt is, mert talán tényleg féltett. Félt, hogy beestem egy autó alá, vagy ilyesmi. Persze ez a félelme is visszavonakozott önmagára, bizonyára formátlanul, konkrétum nélkül, azzal a sejtelemmel, hogy egész hátralévő életét gyilkosként kell leélnie.

Fölálltam, és visszaindultam a strandra. Nem tudtam, hogy mennyi az idő, csak azt, hogy már elmúlt dél.

A kasszánál vettem észre, hogy nincs meg a jegyem, de visszazaladni nem mertem a fához, mert az idő – hirtelen úgy éreztem – már „letelt”. Nincs már idő visszamenni a platánhoz. Mondtam a néninek, hogy én bent voltam, csak ki kellett szaladnom valamiért. „És miért kellett kiszaladnod, arany csillag?” Kihúztam magam, és azt mondtam, hogy „az kérném, privát ügy”. Ezzel le is kenyereztem. A nagydarab, fehér köpenyes néni felkacagott, térdig fűzős kék takarítónő-lábbelije (melynek orrán egy kis lukon kikandikált a nagylábujja) vele kacagott. Mondta, hogy „menj csak be, te kis lurkó”. Így, hogy „kis lurkó”.

„Kedves uram, tudna egy percet szakítani rám?” „Egy percet?” „Igen. Engedje meg, hogy kifejezzem hálátlansága feletti enyhe csalódottságomat. Ne értsen félre, nem a lángosról beszélek, hanem az ön figyelméről, melyből jottányit sem engedett részesednem, noha megvendégeltem. Amennyiben meg óhajtja osztani velem világleírásának rám vonatkozó részét, mert hát kísérleti programját tekintve bátorodom feltételezni, hogy szerény személyem is a világa részesévé vált, küldje el nekem feljegyzéseit, vagy csak a vonatkozó részét erre a címre.” Keresgél a tárcájában. Előhúzza egy névjegyet, és lefekteti a jegyzetkönyvemre. „Okvetlenül” – válaszolom. Egy darabig gyanakodva nézett a szemembe, kicsit talán rosszállóan is, aztán kezét nyújtott – „Horváth Imre. Antropológus” – és elköszönt.

Rohantam vissza a Rékáékhoz. Ez még nem az... ez sem az... hol vannak? Eltévedtem. Pár percig álltam a strand nyüzsgésében, forogtam körbe, körbe, láthatatlanul, és mire megálltam a forgásban, már sírtam.

Észrevettem a csúszdát. Rossz helyen állok: a csúszda odébb van, és akkor ott vannak a Rékáék is. Odszaladtam hozzájuk: a Réka-szülők ugyanott feküdtek, talán meg sem mozdultak azóta, hogy kétszer megfordult a világ. Réka és a bátyám pár méterre álltak a lépcső mellett, és a kacsákat etették. „Menj innen. Menjetek, hess!” kiabálta a bátyám a hatyúknak, akiknek szokásuk volt elkergetni a kisebb testű kacsákat, ha kenyérbélről volt szó.

Apuék sehol. „Te nem akarsz kacsákat etetni?” – kérdezte a Réka-anyu. „Nem akarok.” Réka-anyu odaszólt a lányának, hogy játsszanak velem. Kelleetlenül visszajöttek. „Tessék a Barnival is játszani. Ne hagyjátok ki.” „De a Barni nem tud semmit”, mondta a Réka leszegett fejjel. A Réka-apu szólalt meg az újság mögül. „Mindenki tud valamit, nem gondold? Nincs olyan ember, aki semmit sem tud. Mi erről a véleményed, Réka?” „Nincs, apa.” „Akkor nosza, kérdezzétek meg a Barnabást, hogy mit tud, és csináljátok azt. Még tanulhattok is tőle.”

Ez nem elégtétel volt számomra, hanem még nagyobb megaláztatás. Odalépett hozzám a bátyám, és a fogai között sziszegte, hogy elmegyünk strandröpizni, most. Nem válaszoltam. A bátyám felkapott egy labdát, Réka megragadta a kezem, és szaladtak, szaladtunk a strandröplabdapálya felé, de ott nem álltunk meg, hanem szaladtunk tovább. Behúzódtunk a bokor és az öltöző betonfala közti szűk járatba.

„Versenyezni fogunk. Aki előbb elér a második bójához, az nyer.” „És aki nem?” – kérdeztem. „Mi az, hogy aki nem?” „Hát aki nem ér el?” „Az nem nyer, te maki!” „De úgy értem, hogy aki nem ér vissza.” „Hülye vagy, maki!” „Nem, komolyan mondom. Mi van, ha valaki nem ér vissza?” „Hogy nem ér vissza?” „Hát csak úgy, hogy nem ér vissza.” „Akkor az... az még utolsó sem lesz. Ezzel te jól járnál.”

„Szabad?” – egy fiatal lány áll mellém a lángosával. Elindulok, vissza a lépcsőn, amilyen feljöttünk. Kisétálok a napos utcára, és elindulok arra, amerre lejt az út, a Duna felé.

Van erre játszótér, egy kicsi, épületek közé ékelődött benzinkút, kávézó, virágüzlet, konyhafelszerelés-bolt, lámpabolt. Megyek tovább. A játszótéren két idős, öltönyös úr ül a hintában, hot doggal a kezükben; beszélgetnek.

Kinyitom a kilences, alacsony fémkaput. Lassan behúzom magam után. A körhintára ülök le. Egy kicsit megforgatom magam.

A strandnak a legvégébe kellett elmenni, nyilván azért, hogy a Réka-szülők ne lássanak minket. Itt már csak a vízibicikli-bérlő volt, utána a nádas. A bátyám lelkesen magyarázott: „Lassan kiúszunk a nádas mellett, és befordulunk mögé, hogy ne lássanak. De végig közvetlenül a nádas mellett fogunk úszni, és majd onnan indulunk. Rendben?”

Bólintottunk. Réka lelkesen. Én késve, lassan. Meg akartam büntetni őket. Gondoltam, hogy ha az előbb nem sikerült a fa alatt meghalnom, ef betűvel, mint a kishajó a vízben, árbocrúddal, akkor majd most, a vízben.

Meg kellett várni, amíg a vízibiciklis trikós, kopasz-kövér bácsi elmegy a vécébe. Azt mondta a bátyám, hogy nem kell aggódnunk, mert a hapsi gyakran jár a vécébe. Ez egy kukkolós, ő ezt tudja. „Kukkolós az öreg. Nézi a csajok muffját.” Röhögött, tátott szájjal. Nem tudtam, mi az a muff. Számomra ezért ugyanoda tartozott, mint a platán.

Egy darabig ott ültünk a fröccsöntött, műanyag vízibiciklik mellett a kövön. Tűzte a hátunkat a nap. A strand zsvivaja ide már alig ért el. Az úszó műanyagok koppanását, az oldalukon csapdosó vízfodrok alig hallható fröccsenéseit, és a nádas éles, fémes, halk zizegését hallottuk. Az öreg ránk se hederített. Egyszer aztán pukkantott egy nagyot.

A bátyám a szája elé kapta a kezét, és belőle is kipukkant a nevetés. Ránézett az öregre, és hangosan összenevettek. Réka is bekapcsolódott, és végre én is. A talpamat a földhöz csapkodtam, a számat mereven kítátottam, és szinte visítottam örömömben.

„Vigyázzatok mán' egy kicsit a jószágokra, kishaverok” – mondta az öreg. „Mennem kő e'.” Fölemelte a nagy testét, és elment. Vagyis e' ment. Kicsit.

Kivárta, amíg kellő távolságba ér az öreg, aztán kiadta a vezényszót, suttogva: „most”.

Nagyot dobbant a szívem. Eszembe jutott, hogy én még nem is tudok úszni.

Beugrottunk a vízbe. Elöl a bátyám, utána Réka. Mint a kiskutyák, kalimpálva, de egyenletesen, nyugodtan úsztak a nádas mellett.

Azt tudtam, hogy kell a vízben fennmaradni, de csak rövid ideig, egyhelyben. Próbáltam magam tovább lökődni a lábammal, mert a kezemet teljes mértékben lefoglalta a fennmaradásért vívott harc. A lábam alatt viszont nem volt szilárd felület, úgyhogy nem volt min megtámaszkodnia.

Láttam, hogy a bátyám hátrakapja a fejét, majd előre, majd megint hátra, kicsit megáll, bevárja a Rékát, aztán úszik tovább.

Eszembe jutott, amit apu mondott, amikor úszni tanultunk: „Ne kalimpálg. Hosszú, köríves mozdulatokat írj le a karoddal. Úgy hatékony.” Hatékony akartam lenni. Egy kicsit jobb lett, egy kicsit még haladtam is, de mire a mozdulat végére értem, lesüllyedtem, úgyhogy minden köríves mozdulatot inkább csak háromnegyedig csináltam, és onnan kezdtem újra. Eszembe jutott, hogy a lábammal rúgkapálok, és ez nagyon kifáraszt. De vajon a lábammal hogyan tudok körívet leírni? A lábammal csak rugdalni tudok, ficánkolni.

Egyszer megkíséreltem egy oldalirányú, íves lábmozgást, de azonnal elsüllyedtem, vizet nyeltem, fulladni kezdtem, ettől meg pánikba estem. Szerencsére nem volt súlyos a dolog.

Valamennyi idő után visszanyertem az önuralmam, a lélegzetvételem normális ritmusát, de megteltem félelemmel; a lábam alatt hirtelen nagyon hideg lett a víz... és nem volt más a lábam alatt, csak víz, semmi más, csak víz.

Felnéztem: A bátyámék pár méterre lebegtek a vízen, engem néztek. Teljesen kimerültem. Azt gondoltam, hogy hozzájuk még elérek, de utána kész: se ki, se be.

„Az István megmondta, hogy fogunk mi még tanulni tőled! Csakugyan, ezt az úszásnemet nem ismertem eddig” – nevetett, de most egy kicsit bátortalanul. Réka nem mondott semmit.

„Na, kezdhadjuk?” „Én nem...” – kezdtem, de saját szavamat sem hallottam. Ekkor tulajdonképpen már fulladtam, de a bátyám kiáltása ezt is elnyomta. „Tehát a második bójáig. Aki előbb visszaér, az nyer. Réka, számolj vissza.” Réka engem nézett. Ő már tudta, hogy nincs ez így rendben. Csukott szemmel, halkán kapálóztam. Azt gondoltam, hogy induljanak el, és én azonnal visszafordulok. Csak induljanak már. „Számolj!” – nyögtem.

„...rom!” – egy pillanatra kinyitottam a szemem, láttam, hogy elindulnak. Megfordítottam magam a vízben, és elindultam a nádas mentén a part felé úgy, ahogy jöttem. Könyörögtem istenhez, hogy csak addig adjon erőt, amíg kiérek. Nem sok az egész, csak húsz méter, nem, annyi sincs, csak tíz. Csak addig bírjam ki.

Valami elsiklott a lábam alatt. Felsikítottam. Annyira biztos voltam benne, hogy kétség nem fért hozzá, sőt, láttam is, amint egy nagy ragadozó hal a lábam alatt cikázik, és mindjárt belemar a húsmomba. Felhúztam a lábam, aztán lerúgtam, hogyha ott van az a hal, épp fejbe találjam. Nincs más, nincs sem felnőtt, sem isten, csak én, és most vagy meghalok, vagy fejbe rúgom a ragadozóhalat. Pár pillanatra meg is feledkeztem a vízzel folytatott küzdelmemről.

Amikor aztán újra eszembe jutott, és még mindig nem tűntek fel a vízibiciklik, kezdtem feladni. Egy kicsit elengedtem magam, és lemerültem a vízbe, hogy pihentessem az izmaidat. Amikor szorítani kezdett a tüdőm, visszabíáltam magam a felszínre, vettem egy nagy levegőt, és megint le.

Egy kicsit visszanyertem az erőmből, de annyit nem, hogy a partig eljussak vele. Az orrom, fülem, szám tele lett vízzel. Megpróbáltam annyira kiemelkedni a vízből, hogy segítségért kiálthassak, de sem ehhez, sem ahhoz nem volt erőm.

Kinyitottam a szemem: semmi, még feketét sem láttam. Egyre jobban feszítettem ki a szemhéjamat: megvakultam! Mindenhol ugyanaz a tökéletes semmi. Aztán emelkedni kezdtem a sötétben, ki a napfényre. Aggodalmas arccal, mint gondterhelt, szótlán, komoly felnőtt, vontatott ki a bátyám a partra. A betonon a vízibiciklis kukkolós öreg térdelpelt, nyújtotta felém a karját. Hatalmas tenyere a karomra bilincselődött és kiemelt a vízből, mint egy kis békát. Kimásztak a bátyámék is. Amikor lefeküdtem a forró kőre, még hallottam, hogy színlelt nyugalommal azt mondja: „Ügyes kis majom ez. Túl fogja élni.”

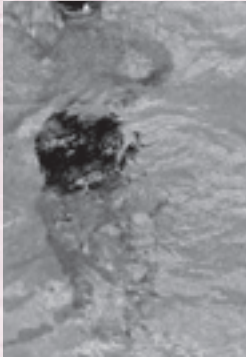
A kukkolós pukkantós mondta nekik, hogy itt ne pancsoljanak, mert mély a víz, és egyébként is tilos. Menjenek kicsit odébb. Mást már nem hallottam semmit.

Elindulok a játszótérről. Most jövök csak rá, hogy ismerős nekem ez a környék: az utcák lejtése, a házak formái, maga a térszerkezet, a beépítettség. Úgy hiszem, hogy valahol a Margit híd mögött vagyok egy kis téren. Felállok, és megyek tovább arra, amerre a Dunát sejtem.

Sokáig ültünk a strandon. A Réka-szülők, apu, anyu és én. A bátyám és Réka csak ritkán kerültek elő. Vihogtak, körbetáncolták egymást. „Apu, hadd vegyek kukoricát.” Apu kirázta a gatyájából az aprót, és a bátyámék megint elszaladtak. Anyu meg én barkobházunk. „Mí a baj? Nagyon csöndes vagy.” „Semmi” – motyogtam. Azt szerettem volna, ha akkor is megkérdezi, amikor a bátyám ott van, hogy ő is hallja: „semmi”.

„Élőlény?” „Nem” – mondtam. „És nem is fogalom. Akkor ez bizony tárgy.” „Tárgy” – ismételt meg. „Elfér a tenyeremben?” „Nem.” „Használati tárgy?” „Nem.” „Dekorációs

tárgy?” „Mi az, hogy dekorációs?” Anyu apura nézett, de apu eltakarta az arcát egy ugyanolyan újsággal, mint a Réka-apu. Anyu megbökte a lábát. „Hogy mondod másként, hogy dekorációs?” „Díszítő. Olyan tárgy, amit nem használunk minden nap. Mint mondjuk egy kép a falon” – mondta apu az újság mögül. „No?” „Nem – mondtam. – Nem ilyen.” „Hát akkor milyen ez a tárgy?” – kérdezte anyu. „Szabad a gazda?” „Nem, még ne mondd meg.”

Itt van a Duna. A túlparton jobbra a Parlament, balra látni a Jászai Mari tér első házait, a fehérházat. A Margit hídon kiválóan át tudok sétálni Pestre. Onnan majd visszanezdek ide, ahol most vagyok. Így lesz teljes a kép.

Mellettem autók száguldanak el, mögöttük biciklisták, mögöttük a gyalogosok. Mögöttük a rakpart támfala.

Aznap csak későn mentünk vissza az üdülőbe. Vacsoráztunk, szalonnát sütöttünk. Átjöttek Rékáék is. A bátyám és Réka egymás szalonnáját sütötték. Egymás fülébe suttogtak, vagyis a bátyám a Réka fülébe, aki minden súgás után felhúzta a vállát, a szája elé tette a kezét, és halkán kuncogott. Én anyu mellett ültem. Figyeltem, hogy miről beszélgettek.

„Anyu, mi az az adó?” „Az adó azért van, hogy ne legyenek nagyon szegények az emberek. A gazdagok sokat, a szegényebbek keveset fizetnek. Aztán, ha összegyűlt sok pénz, akkor újra kiosztják, és a szegényebbek többet kapnak, a gazdagabbak kevesebbet. Az adóból tartják fent az iskolákat is, a kórházakat, a tömegközlekedést.” „Akkor nekünk is van adónk?” Apu nevetett. „Van hát. Csak mi inkább adjuk, mint kapjuk.” „Akkor mi gazdagok vagyunk?” „Nem, mi nem vagyunk gazdagok” – vette át a szót anyu. „Ne panaszkodj már megint. Mindenünk megvan.” „Igen? A gyerekeknek mikor vettünk új ruhát? Tavaly? Tavalyelőtt? Arról már nem is beszélve, hogy én mikor...” „Na tessék! Állandóan ez van” – vágott közbe apu. „Apu, azt nem lehetne, hogy kevesebb adót fizessünk?” „Nem, azt nem lehetne. Az adót kérdés nélkül levonják, nem mi döntjük el, hogy mikor, mennyit.” „De mi van akkor, ha én nem akarom, hogy a szegényebb gazdagabb legyen, a gazdagabb meg szegényebb? Mi van akkor, ha én azt szeretném, hogy ne fizessek senkinek?” „Az adó nem csak erre való. Ha nem fizetnék adót, akkor, ha történne veled valami, mondjuk eltörné a lábad, nem tudnánk kifizetni a kórházi kezelést, nem tudnál iskolába járni, az utak széttöredeznének, az épületek lassan omladozni kezdenének, és még hosszan sorolhatnám.” „Jó, de mi van akkor, ha én nem is akarom az utakat, meg a házakat? Mi van akkor, ha én elmegyek a hegy tetejére, és építek magamnak házat, meg utat, és kész. Akkor is kell fizetnem ilyen adót?” Réka apukája felnevetett. „Ebből a gyerekből vagy politikus lesz, vagy filozófus.” Ez tetszett, ezen én is nevettem. A bátyám odahajolt a Rékához, és a fülébe súgta úgy, hogy épp mindannyian meghallottuk: „vagy bűnöző”.

Van itt a közelben, még a Margit híd előtt valami, amit jó lenne megtalálni. Talán ha átmegyek a túloldalra, onnan meglátom.

Felmegyek egy lépcsőn, szép, új lépcsőn, és fent vagyok a hídon. Micsoda panoráma. Mögöttem a Margitsziget, előttem, baloldalt Pest hatalmas bérházai, sokemeletes szállodái, előttem jobbra a budai dombok, lankák, impozáns, elegáns múlt századi kúriák, messze fönt a vár. Alattam szélesen folyik a Duna, felszíne sziporkázik a napfényben. Itt-ott egy-egy nagy hajó, uszály: nem zavarják egymást. A Duna egy tengerfolyó.

Keresem a budai rakparton azt, amit keresek. Lehet, hogy mégiscsak egyszerűbb volna a keresés helyszínén megtalálni a keresést. Kicsit arra emlékeztem ez, mint amikor az ember reggel próbál visszaemlékezni egy álmára, de arról csak annyit tud, hogy álom volt, s a nagy erőlködésben már azzal is megelégedne, ha legalább arra vissza tudna emlékezni, hogy milyen szagot érzett abban az álomban, vagy milyen színt látott, volt-e benne kutya, vagy nő, vagy csak egy szakadt szandál.

Nézem az épületeket, de semmi. Lehet, hogy ők az akadály. Lehet, hogy egy épület volna az én szereplőm is, csak nem jöttem rá, s az épület falát képzeletem torlaszának látom, nem magának a célszereplőnek, akire vissza kellene emlékezniem. Próbálkozom azzal, hogy az épületben csak a homlokzatot lássam, vagy csak a kapuját, vagy csak egy nyi-

tott ablakot, amelyen kikönyököl valaki. Mindegyik megoldás tetszik, ismerős, vonzó, de sehogyan sem érzem magam közelebb... semmihez, ami hasonlítana arra, amiről nem tudom, hogy micsoda.

Apuék még maradtak egy kicsit a tűz körül. Anyu ránk parancsolt, hogy most már menjünk föl a szobánkba. A bátyám toporzékolt. Kijelentette, hogy ő nem hajlandó, és kész. Még a lábával is dobantott. Szegény bátyám; ez az üdülés az ő tragédiája volt. Másnap reggel már utaztunk haza, így egyre kitapinthatóbbá vált annak a lehetősége, veszélye, hogy Rékával soha többé nem találkozunk.

Éjfél is elmúlt. A bátyám nem engedett. Ekkor apám elővette azt a hangját, ami nem tűrt ellentmondást, és amit csak nagyon ritkán használt. „Mars a szobába. Ha fogat mosotok, akkor még az öcsédnek megtaníthatok egy betűt az ábécéből. Aztán alvás.”

Nem volt apelláta. Felmentünk, és a bátyám ruhástul befeküdt az ágyba, magára húzta a takarót, és befordult a fal felé. Bosszúból még fogat sem mosott. Félve megkérdeztem, hogy mi a következő betű. Egy darabig semmi, aztán lerántotta a fejtől a paplant, és mint aki teljesen hülyének néz, hogy ezt nem tudom, hosszan elnyújtva mondta, hogy: „hát a géééé”.

Feljött a szobába anyu, hogy jelenlétével vagy a szavaival enyhítse apu haragját. Lekapcsolta a lámpát, és odaült a bátyám ágyára. Kérdezgette, de a bátyám nem válaszolt neki. Akkor anyám átbetorkált az én ágyamhoz, és mellém is leült.

„Mire gondoltál, Barnabás?” „Mikor?” „Hát a barkohbában.” „Fára.” „De hát az élőlény.” Megijedtem. „Neem, ez tárgy. Hidd el. Ez teljesen tárgy fa volt.”

Megsimogatta a fejem, adott egy puszit, és kiment.

A bátyám sírt. Odamentem hozzá, és megkérdeztem, hogy „hát neked meg mi a bajod?” Felém fordult, és kiabálta, hogy apuék is biztosan meghallották: „Ha megfulladtál volna, akkor holnap nem kellene hazamenni.”

Elindulok a rakparti házak felé; hogy lássam a híd közepét, ahol állok. Ha a házak felől néznék ide, könnyebben kitalálhatnám, mi az, amit most keresek. ■ ■ ■

■ **Gerőcs Péter** (Budapest, 1985): író. *Zombor és a világ* című kötete 2010-ben jelent meg a Scolar Kiadónál.

